

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Erfarenheter av arbete med datahantering och öppna data

Leif Hallbäcken
Miljödatastöd
SLU-biblioteket

SLU är uppdelat i forskning och miljöanalys

Miljöanalys för hållbara livsmiljöer

SLU:s miljöanalys övervakar landets skogar, jordbrukslandskap, vatten och arter för att analysera miljöutvecklingen. På så sätt stödjer vi myndigheter, näringar och internationella organ med underlag för beslut som ska leda mot en hållbar utveckling.

Vi arbetar i program som anknyter till miljömålen, [de globala hållbarhetsmålen](#) och Sveriges övriga internationella miljösamarbeten.

Vill du samarbeta med oss? Ta gärna kontakt med mig eller någon av våra 16 programkoordinatorer!

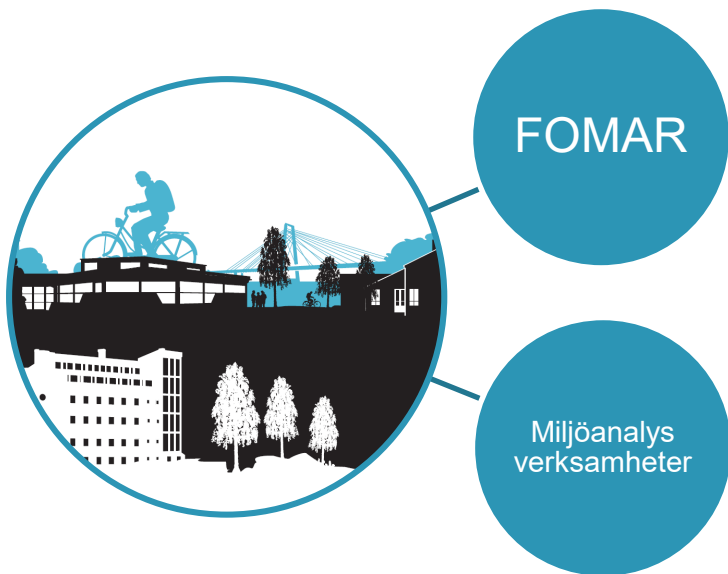
Kevin Bishop, vicerektor med ansvar för SLU:s fortlöpande miljöanalys.

Miljöanalysdata har stor potential som **öppna data**, men vi är inte där ännu.

Typer av data

- indelning enligt pågående miljöövervakningsutredning:
  - Miljöövervakning genom att ta fram och samla in miljödata om tillståndet i miljön, effekter på miljön och människors hälsa samt att hantera, analysera och rapportera sådana miljödata.
  - Annan slags verksamhet som innefattar miljöövervakning t.ex. Riksskogstaxeringen, övervakning av fiskbestånd och biogeografisk uppföljning.
  - Underlag för uppföljning av miljöåtgärder eller för genomförande av sådana.
  - Miljöforskning
  - Klassificeringsverksamhet (t.ex. Dyntaxa)

Hur har det sett ut inom SLUs miljöanalys?

- Bristfällig insyn i verksamheterna

- Fokus på beslutsunderlag
- Stuprör

Kvalitetsarbete för datahantering, samordnas av Miljödatastöd. Kvalitetsguiden centralt dokument.

Data in

Data ut

**76 verksamheter ingår i kvalitetsarbetet
fördelat på 10 miljöanalysprogram.
Har pågått sedan 2008 – skarpt sen 2012**

Erfarenheter

1. Etablering
2. Genomförande
3. Förtroende
4. Kommunikation
5. Nytt
6. Etablerade kanaler
7. Öppna data

Erfarenheter: Etablering av stöd

- Uppbyggnad/problemformulering – mervärde för verksamheterna?
  - vad karakteriserar begreppet ”*kvalitet*” för arbetsprocesserna och data
  - Kompetenser/ vem är expert på vad?
- Behov i verksamheterna och ”kravinventering/ kravställan” för god kvalitet
  - Tydlighet i beställningen/beställarkompetens saknas ofta

Erfarenheter: Genomförande

- Kvalitetsarbetet kan upplevas utgöra en egen sfär skild från den egentliga datahanteringen
- Tendens att motivation fallerar – brist på lokal styrning
Karaktären på arbetet inom miljöanalysen gör ofta att prioriteringar får göras om när ngt mer prioriterat dyker upp...”det som var viktigt igår är mindre viktigt imornn”. Dvs. grunden för prioriteringar ändras ständigt (rörligt mål)
- Utmaning: Långsiktighet i verksamhet och kvalitetsarbete men kortsiktig finansiering
- Målstyrning bra eller dåligt?

Erfarenheter: Förtroende

- Formella mandat och långsiktig finansiering för stödfunktionen
- Dialogen med verksamheterna (men inte bara om kvalitet....)
- Tekniska stödsystem som inte är anpassade till användarna skapar frustration och merjobb

Erfarenheter: Kommunikation

- Stark motivationsfaktor – samtal och webinarier
- Tydlighet och ”enkelhet” i språk ...”hur svårt kan det vara”, jättesvårt i minst 50% av verksamheterna - Nya begrepp som är svårsmält
- Vem kommunicerar vi med? (välj rätt roll i kontakten)
- Ständig förbättring

Erfarenheter: Nytt

- + Ju mer dialog desto mer nytta tycker verksamheterna de får ut av stödet
- + **Förståelse och inställning till kraven (exv om tillgängliggörande av data) → större datamognad**
  - Ofta komplexa dataflöden som involverar många aktörer vilken kräver en "medveten" styrning av verksamheterna så man får vad man behöver vid rätt tidpunkt
- Verksamheter som traditionellt följer olika standarder i sitt arbete visade fort förståelse för nytta med kvalitetsarbetet.
- **Dokumentationen 'prövas' sällan -> därför rel. lång process att få kvitto på att man gjort tillräckligt bra grunddokumentation för att minimera oönskade personberoenden.**

Erfarenhet: Etablerade kanaler

- ”Det som hålls in högst upp i organisationen rinner ner inte alltid ner till botten” – genvägar?
- Hoppa ”inte över” befintlig organisation – linjeorganisation eller liknande finns där av ett skäl
  - Verksamhetsledning ansvarig för resurser till projekten men ofta är kvalitetsarbete fortfarande inte inräknat.

Erfarenheter: Öppna data

- Krav (internationellt, nationellt, lokalt)
- Intresse finns men kunskap om hur att göra är dålig
- Skepsis finns att data ska kunna misstolkas
- Införlivat krav på "öppna data" enligt 5-steps-modellen i ett helt nytt Tillhandahållandesteg i kvalitetsguiden.
- Viktigt att kunna beskriva data för att få förståelse för vad data kan och inte kan användas till.
- Deltagande Myndighetshackaton och annan myndighetssamverkan
- Inbegripet i SLU:s miljömål för miljöanalysen att fritt tillhandahålla data
- SLU enda universitet hittills som syns på "öppnadata.se"

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Tack för mig!

leif.hallbacken@slu.se